

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

Felelős és főszerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

A szászvárosi ref. árvaház.

A Kún-kollégium megindító tragédiája, a sok fájdalmas emléken kívül, egy kis örömet is hozott magával, olyant, aminek valóráválaszáért drága életét kellett áldozatosan eltékozolnia, hogy beteljen a nagy isteni igazság: „minden életnek: halál az ára!”

A romokon új élet kezd meg a maga áldásos tenyészetét, hogy megint kiöldüljön a reménység örökzöld repkény ága a méltatlanul elnémitott 354 esztendő, ősi skola omladékain.

Az Erdélyi Református Egyházkerület a régi kollégium épületében egy modern, református árvaházat állít fel, s ezzel az erdélyi reformátusok megindultam köszönhetik 60 éves álmaiknak testet öltő valóságát.

Igaz, hogy könnyek között, hirnek és dicsőségnek ravatala mellett, reng az új életnek kis bölcsője, de mégis csak reng és benne szunnyad a református charitásnak ezerszer áldott kisdede: az elhagyottak, az árvák intézményes oltalma.

Töröljük le hát könnyeinket, mert most már a sírókat kell megvigasztalnunk, tegyük le a fekete fátylakat, mert a ruhátlanokat kell mosolyogva felöltöztetnünk és keblünkre ölelnünk. Az élet: élet s még a temetőből is csak haza vezérel sürgető parancsa, ha elhantoltuk kedveseinket, mert a mának és a holnapnak ez az örök, változhatatlan törvénye. Aki ezt a törvényt nem akarja respektálni, az a halál birodalmában marad, míg végzetre maga is a pusztulás martalékává leszen!

Élet van keletkezében a Kún-kollégium régi épületében, hol Istennek különös ígérete fog fényleni elhagyott árváink mosolygó orcáin, hogy megbiztassa az eddig éhező, ruhátlan gyermekeket: „ne aggodalmaskodjatok a holnapi napról, ti sok verebecskéknél drágábbak vagytok!” És Kún Kocsárd áldott hajlékában naponként fog megújulni Illés tápláltatásának csodálatos története; a pusztában vándoroltak manna találása és az ötezreknek öt kenyérrel és öt hallal való megvendégelése.

Ki lehet olyan balga és botor lélek, ki a változhatatlan Sors törvényével szemben megnehezítse és megakadályozza az erdélyi reformátusok egyetlen charitativ intézményének ezt a szó-szoros értelemben vett krisztusi szeretetmunkáját?

Magyar fajtánk százados nyavalyája: a széthúzás és az örök ellenzékliség bénító átka — úgy látszik, hogy ennek

a gyönyörű jövőnek, ennek a kezdődő életnek is töviseket és hegyes göröngyöket akar hinteni amugy is nehéz útjára. Sajnos, míg egész Erdély legszélesebb közvéleménye a legnagyobb öröm hangján üdvözlö az új intézményt, addig a szászvárosi magyarság nem akar segítségére sietni a hallgatag Anyának, hogy maga is segítsen megtörni azt a némaságot, azt a tehetetlen csendet, amelyben eddig megfagytak a néma könyörgések.

Krózus király néma fiáról beszél a görög rege, hogy a mikor az ellenség elfoglalta a királyi várat s egyik katona a királyra emelte fegyverét, a néma gyermek megszólalt: „Ne bántsát a királyt!”

Az erdélyi reformátusok árvaháza, mint néma anya kiált a romok mellett átkozódva kesergőkhöz, a török-szakad gáncsoskodókhoz: segítsétek inkább az árvát, mert az inség átka és a fajmegtagadás bárdja felemeltetett fejére!

A szászvárosi magyarság be kell lássa, hogy a gyanúsítás és rágalmazás: nem azok az eszközök, melyekkel az értékeket át lehet menteni a pusztulásból az életre.

Hiába tiltakozunk, rekriminálunk, lázadunk: az új épület sorsa megpecsételtetett s ezen a tényen nem változtathatunk még akkor sem, ha a vitán felüli tisztességre és becsületre ráfecscentjük a Mohalának minden sarát és trágya piszkát!

Mi a tényeken nem változtathatunk, de nálunk a hatalom, a bölcsesség, hogy a jövőt alakítsuk és a magunk akarata szerint formáljuk. Aki erre a jövőre alakításra, az életre: felfüggeszti egyéni sérelmeit, eltitkolja a veszteségen érzett nagy fájdalmait: az — 5000 árvának segélykiáltását meghallotta már és siet a támogatásra. Aki pedig egyik füle bal, a másik meg nem hall, csak gáncsoskodni szeret és kész bele akadni még az élőfába is: azt mi a magyarság halálos ellenségének tartjuk, mert nem akarja megérteni, hogy most cselekedni kell és nem tiltakozni!

A nagy összeomlás óta, eddig 800 árvánkból, janicsárt csinálhatott a hatalom, most megmenthetjük ha nem is 100 százalékát a janicsár sorsra kárhozottaknak, de fokozatos fejlődéssel, szeretettel, megértő támogatással: később egy sem fog elkallódni azokból, akik hus a mi husunkból és vér a mi vérünkéből!

A tordai református nagyhéten e sorok írója, az Országos Református Nőszövetség előtt, a szászvárosi árvaház érdekében tett felszólalására, az árvák

felkarolásának olyan megható, elbűvölő áldozatos megnyilvánulását tapasztalhatta, hogy bizonyos reménységgel nézhet a jövő elébe.

De! Mégis fáj, hogy fáradozásait, jövőbe tekintő célkitűzéseit, éppen a leginkább érdekelték részéről éri napnap után lesújtó kritika és gáncsoskodás! Pedig, ha kalmár szemmel nézzük az ügyet: városunk magyarsága, iparossága akkor is nyereségként kell elkönyvelje az új fordulatot, mert árváink eltartása, ruházkodása a szászvárosi magyar ipart fogja jövedelemhez juttatni.

Tragédiákban bővelkedő történetünkben ne kicsinyeljük ezt a kevés örömet. Korunk önző szelleme ne ejtse foglyul a nemes sziveket. Ha már le is szedettük a gyönyörű új épületről a kálvinista lelkiismeretnek szimbolusát: az ércakaszt, ne pereljünk a Sorssal és önmagunkkal, hanem vessük munkára kezeinket! Emelkedjünk a megértés tisztultabb légkörébe, hol nemzetünk jövőjét, boldogulását nem frázisokkal, rágalmazásokkal, de tettekkel lesz alkalmunk szolgálni és hűségesen munkálni.

Gergely Ferenc.

Hodie mihi, crastibi.

Ez a latin közmondás magyarul azt jelenti, hogy ami ma velem megtörténik, reád kerülhet holnap. Ezt az alább olvasható sorok idézik tollhegyre, melyeket a „Marmatie” c. mármarosai hetilapból veszünk át s melyek fordításban így hangzanak:

H. városban, Ruszinszkóban történt és az eseten való felháborodásunk annál nagyobb, mert tudomásunk szerint Románia területén ilyen vagy ehhez hasonló eset még elő nem fordult s ismerve hatóságainknak a kormányintézkedésekkel szemben önmegtartó magatartását, ezután sem igen fordulhat elő.

Arról van ugyanis szó, hogy a nevezett ruszinszki város piacán egyik termelő szép, érett dinnyét rakott ki. Ez a termelő véletlenül román ember lévén, természetesnek találta, hogy árúját a körülötte forgoló községnek román nyelven is kínálja, nem is lévén teljes birtokában a ruszin nyelvnek. No meg is kapta a kiábrándító leckét. Arra sétált a sztarosztá s mikor a szép dinnyék szemlélete közben meghallotta, hogy ez a boldogtalan román a nyílt piacon merészeli árúját nem ruszin nyelven kínálni, a legkvalifikálatlanabb szidalmakkal illette őt.

A szegény termelő tudta ugyan, hogy a sztarosztá az, aki őt az emberi és politikai jogok ismeretébe ilyen módon igyekszik bevezetni, de hibáját annál kevésbé volt képes megérteni, mert gondolkozván a dolgról, úgy

vette észre, tótágast áll lelkében minden formula, ami élete folyamán a tapasztalatok alapján — úgy vélte — megváltozhatatlanul kialakult. Nagyon jól emlékezett arra, hogy még nem is oly régen se magán ember, se hatósági személy nem ütközött meg azon, ha oly (akkor még nem román uralom alatt állott) vidékein az országnak, ahol egyáltalában románok nem is laktak, hangos volt az utca a „cinbere de legat cu cerc“ s hasonló más kiáltásoktól.

Egy enyhítő körülményt ismerünk el ebben a sérelemben, azt t. i., hogy Ruszinszkóban megfelelő értelmiségi fokon álló köztisztviselőket még nem alkalmazhatnak s ebben a tekintetben még messze állanak tőlünk, románoktól, akik — Istennek hála — ennyire elmaradtak még sem vagyunk.

Csendélet Kudzsiron.

Régóta figyeljük már magunk is, hogy minő tarthatatlan állapotok folynak a kudzsiri adóhivatal körül és magunk is felemeltük volna már régen tiltakozó szavunkat a kudzsiri adóhivatali főnök zsarolásai ellen, de kudzsiri tudósítónk többször kért, hogy a bizonyítékok egybegyűltéig hallgassunk a perceptor urról, — aki maholnap országos hirre vergődhetik nemcsak zsarolásai, hanem különös szerencsés karrierje révén is, mert ez az ur eredetileg a juhászországon kezdtek és ebből az idillikus kezdetből vitte fel az Isten a dolgát az adóhivatali főnökséig.

Különben a derék hivatali főnök és expulcas urról leközzöljük szórul-szóra a Brassói Lapok szept. 8-iki számából, az alábbi épületes dogokat:

A csendőrből lett adóhivatali főnök garázdalkodásai egy hunyadmegyei faluban.

„Én nagy vagyok és erős“ — ezekkel a szavakkal pöffeszkedik a kudzsiri adóhivatal főnöke, aki valamikor mint csendőr, rongyosan egy katonakabátban a községbe került. Azóta azonban felvitte az Isten a dolgát, mert csendőrből, bár semmi képzettsége nincs, egyszerre csak perceptor ur lett. A régi csendőrgesztusokról azonban nem tud leszokni. Hogy csak egy példát említsek, nemrég egy hetvenéves emberre revolvert rántott „pénzt vagy életet“ fenyegetéssel követelve tőle az adót. Számos feljelentés ment ellene s többször meg is ígérték a panaszkodóknak, hogy elhelyezik, azonban mind a mai napig nyugodtan garázdálkodik Kudzsiron és környékén.

A napokban beállított a lakásomra, ahol csak kiskoru leányom tartózkodott és csendőrfedezettel elvitte a butorokat, amiért nem fizettem az adót. Ez az eljárása legnagyobb mértékben törvénytelen, mert nekem nem kézbesítettek proces-verbált, se foglalás nem történt, csak egyszerűen elvitte a butorokat értesítés és foglalás nélkül, elkerülve műhelyemet, ahová csak hőstette után jött fel. Tanuk előtt ekkor kijelentette, hogy ha csináltam volna neki egy rend ruhát, nem tette volna meg, hogy a butorokat elvigye. A perceptor ur törvénytelen eljárása miatt a pénzügyigazgatóságához fordultam, azonban ott süket fülekre találtam. De nemcsak az adóval önkényeskedik így a főnök ur. A multkor egy öreg nyugdíjasnak visszamenőleg megjött a nyugdíja az adóhivatalhoz. A főnök ur ki is fizette a nyugdíjat, csakhogy tizezer leuval kevesebbet adott az öreg embernek, aki erre a dévai igazgatóságnál személyesen tett panaszt. Másnap behívták Dévára a főnök urat, aki mikor visszajött, elment a nyugdi-

jashoz és könyörgött, fogadja el a tizezer leut. Hogy miért volt fontos neki ez, ő tudja.

Ennyi sok vekzálás után nem csoda, hogy a község lakói elkeserednek, mert nem elég, hogy olyan kiméretlenül sajtolják vérünket az adópréssel, hanem minden műveltség és hozzáértés nélküli, erőszakos embereket ültetnek adóhóhéru a szegény község nyakára.

Tisztelettel: Aláírás.

A civilizáció haladása.

Drótnélküli táviró. 1897-ben a bolognai Marconi építette meg az első nagy drótnélküli táviróállomást a Spezia kikötőben. 1889-ben már francia és angol állomások között kattogott a drótnélküli táviró. 1902-ben már az Atlanti-Oceánon keresztül is működött.

Tengeralatti kábel. Az első tengeralatti kábelt 1850-ben Brett szerelte fel Dover és Calais között. 1866-ban végezték be a távirókábel építését Európa és Amerika között.

Táviratozás. A zászlókkal és fáklyákkal való táviratozás, illetőleg jeladás a görög Demokritostól ered Kr. e. 450-ből.

Táviró. Az első alkalmas mágneseselektrikus távirókészüléket 1833-ban Gauss és Weber szerkesztette meg Göttingenben. — 1840-ben az amerikai Morse kitalálta az író-távirót. Hughes nyomdabetűs távirót szerkesztett.

Telefon. 1860-ban Reis frankfurti tanító egy kis telefont készített, amely az előbbi kísérletekkel szemben nagy haladást jelentett. A telefon a gyakorlatban csak 1876-ban, az amerikai Bell tökéletesítése után vált használhatóvá. Az első tartós telefonvezeték Amerikában vezették be 1877-ben (50 km. hosszú volt). 1878-ban Hughes, a nyomdabetűs távirógép szerkesztője feltalálta a mikrofont, amely a legcsekélyebb zajt is hallhatóvá erősíti és a legtávolabbi is lehetővé teszi a beszélgetést.

Gőzhajó. Az első gőzhajó 1807-ben a Hudsonon hajózott. Építője az amerikai Robert Fulton volt. Az Atlanti-Oceánon az első gőzhajó utat 1819-ben tették meg New-York és Liverpool között.

Gőzkocsi. Az első gőzmotoros kocsit 1769-ben a francia Cugnot állította össze. Nagyon rövid ideig büszkélkedett ez a kocsi, mert az első próbán a falnak rontott.

Vasbeton. A vasbeton építési módszerét Monier találta ki Párisban 1870-ben s ezt az eljárást Hennebique belga köfőjtő tökélesítette. Vékony vasrudak, vasbotok behelyezésével a cementgerendák és oszlopok tiszta erősebbé válnak.

Fémcsövek. K. e. 2500. körül látjuk az első 400 méter hosszú rézcsöves vezetékét, amely az Abusir-i (Egyiptom) templomok mellől az esővizet vezette le.

Szegek. Az első vasszeggyártó gépet 1785-ben az angol Thomas Clifford építette meg. James Rhite 1881-ben egy olyan gépet állított össze, amely drótból gyártott szegeket és amely az előbbi szegletes szegek helyett ke-rekformájukat készített.

Lőpor. (Puskapor.) A lőport a kínaiak már 1232-ben használták. Az első ízben 1242-ben Roger Bacon, angol szerzetes preparálta.

Kotrógép. 1571-ben Variantius építette meg az első kotrógépet, amelyet emberek hajtottak. Az angol Crimshaw 1796-ban szerkesztette meg az első gőzkotrógépet, akinek tökéletesítése különösen fontosak voltak a csatornák szabályozásánál, mélyítésénél és a vasutak építésénél történő munkálatoknál.

Utcai hid öntött vasból. Az első 1779-ben Coalbrookban (Anglia) építették. Ez a hid még ma is megvan.

Diferenciális számolás. A diferenciális számolást a leipzig Leibniz mutatta be 1744-ben.

HIREK.

Az öreg kifli.

A jól bevált közhiedelem, szerint a válságok és az évfordulók korát éljük. Különösen az évfordulókét. A bajuszkenőcs jubileuma pontosan összeesett a boldogult Chopin centennáriumával, költséget és fáradságot nem kimélve kiásták a cipőpertli születésnapját, a babkává hivei is nemrégiben rendeztek egy nagyobb szabásu kegyeletest, legújabbban pedig a szivar jubileuma ment füstbe.

Ma reggel a tej mellett jutott eszembe, hogy a kifli sem hagyja magát.

A kifli is jubilál. A lapok tele vannak a mérsékelt népszerű péksüteménnyel, amely jövőre lesz négyszáz éves. A bécsi pékek a jövő évben készülnek megünnepelni a kifli negyedik centennáriumát, tudniillik az első példány ebből az élvezeti cikkből Bécsben látott napvilágot 1625-ben, amikor a törökök Bécs városát ostromolták. Ennek az eseménynek az emlékére kezdtek félhold alakra sütni a kenyértésztát.

A magyarázat pontos, bár nem eléggé költői. Mennyivel szebb lenne például egy megható szaklegendát kreálni a szerelmes péklegényről, aki olyan jó volt, mint egy falat sajtálművésze kenyér és olyan forrón szerelmes, mint a sütőkemence. Ez a legény, mondjuk szívközi állapotban, kiballagott a mezőre, felmászott az ujholdra és annyira megbabonázta a hideg bűbaju égitest, hogy nyomban elhatározta: megcsinálja az egész tésztában.

— Ezt a tésztát — csodálná el a legenda szerint az imádott hölgy és tüstént rászánná magát, hogy kenyeré javát a péklegény oldalán fogja elfogyasztani.

A pékek pedig ennek az emlékére kezdtek vala félholdalakura szobrászni a dagasztványt, amely a modelül szolgáló égitesttől többek között abban is különbözik, hogy sohase nő, ellenben mindig kisebb lesz.

Egykori krónikák szerint a kiflinek eleinte két krajcár volt az ára. Később kettőt adtak három krajcárért. A világháború idején pedig egyáltalán nem adtak. Népdalban nem örökítették meg, ellentétben iker-testvéreivel a zsemlyével, amely nem fér a zsebembe. Ilyen zsemlye azonban csak a népdalban van. Különben jövőre a kifli is kerek lesz: kerek négyszáz éves.

Négyszáz éves a kifli! És még vannak emberek, akik csodálkoznak, hogy olyan — kemény.

— **Hangverseny.** F. hó 30-án a Tanssylvania színháztermében ritka hangversenyben lesz része Szászváros közönségének. Roth Gyula füttyművész és Heinrich Petrovits hangversenyénekes fognak egy nagyszabásu hangverseny keretében bemutatkozni. E két művész európai körutján városunkat családi vonatkozása miatt fogja meglátogatni s ennek köszönheti majd a közönség, e két rendkívüli tehetség ritka művészetének élvezését. A gazdak program számait még idejében tudatni fogjuk.

— **Fürdőrend.** A helybeli kádfürdő minden pénteken, szombaton egész nap és vasárnap délelőtt van nyitva.

— A megyék és községek is adhatnak ki autóbuszjáratokra concessiót. A napokban tartott minisztertanács elhatározta, hogy az autóbuzsközlekedést megrendszabályozza. Egy bizottságot küldött ki az ügy tanulmányozására, amely első ülésében az autóbuzsközlekedés reformját a következő elvekben fektette le: Az autóbuzsközlekedés felett az ország egész területén, a közmunkaügyi miniszter fogja a felügyeletet gyakorolni a közigazgatási hatóságok segédletével. A concessiókat országutakra, a közmunkaügyi miniszter, a megyei utakra a prefektusok, községi utakra pedig maguk a községek adják. A concesszió díját is az a hatóság kapja, amely az engedélyt kiadja. Az autóbuzstulajdonosokat a szabályrendelet kötelezni fogja arra, hogy a postát ingyen vigyék. A vasut, a községek és a megyék is felhatalmazást kapnak, hogy saját kezelésben autóbuszjáratokat létesítsenek. Az egészségügyi és biztonsági intézkedésekre nézve a törvényjavaslat szigorú szankciókat állapít meg. Az autóbuzskocsikat időnként műszaki ellenőrzés alá veszik. Csak kifogástalanul működő kocsik közlekedhetnek.

— **Esküvő.** Jártó Péter vulkáni ref. vallású kereskedő, a múlt vasárnap délután tartotta esküvőjét Kardos Erzsébet szászvárosi hajadonnal. Az esküvőn a boldog menyasszonyt a református dalárda, — melynek egyik legkedveltebb tagja volt, — gyönyörű csokorral lepte meg és tiszteletül egyházi dalokat énekelt az esküvő végén a kis-kollégium terében.

— **A Kishegy-utcát** most hozza rendbe a város. Igaz, hogy nem valami esztétikusan fest a házilag készített makadám-járda, de jó így is, csak ne lássuk már évekig garmadában a flaszterköveket az uttest közepén.

— **A szászvárosi állami anyakönyvi hivatal** házassághirdető táblájáról. 1. Vőlegény: Boldor Oktáv 28 éves gör. kel. vallású nőtlen földmives szászvárosi lakos, kinek szülei néhai János és Madecu Ilona, menyasszony: Crăciun Mária 31 éve gör. kel. vallású elvált felkenyéri lakos, kinek szülei néhai Simon és Bura Anna. 2. Vőlegény: Pascota János 22 éves gör. kat. vallású nőtlen papjelölt folti lakos, kinek szülei János és Ádám Karolina, menyasszony: Dancia Paraszkéva 23 éves gör. kat. vallású hajadon alvinci lakos, kinek szülei István és Marginean Páraszékéva. 3. Vőlegény: Stefán János 19 éves gör. kel. vallású nőtlen szolga szászvárosi lakos, kinek szülei néhai József és Popescu Zsófia, menyasszony: Filipescu Anna 22 éves gör. kel. vallású hajadon szászvárosi lakos, kinek szülei néhai József és Vaidean Éva. 4. Vőlegény: Kouba Rudolf 28 éves gör. kat. vallású kovács dévai lakos, kinek szülei Antal és néhai Schaupner Victoria, menyasszony: Köhler Zsuzsanna 20 éves evangilikus vallású hajadon szászvárosi lakos, kinek szülei Ádám és Lamnek Rozália.

— **A gyöngytyuk, mint patkányirtó.** Németországban azt tapasztalták, hogy ahol gyöngytyukokat tartanak, ott nincsenek patkányok. Tapasztalat szerint, ahova a gyöngytyuk a lábát beteszi, ott abból a helyiségből, vagy udvarról a patkányok elmenekülnek. Ilyen módon sikerült istalókból, magtárakból teljesen kiűldözni ezeket a káros rágcsálókat. Meg kell tehát próbálni a patkányirtásnak ezt a módját, hátha nálunk is beválik.

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy esedékessé vált előfizetési díjaikat a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére postafordultával beküldeni sziveskedjenek. Tisztelettel: a KIADÓHIVATAL.

— **„Astra” mozgószínház.** Vasárnap d. u. 5 és este 9 órakor bemutatásra kerül: „Párizs csavargója” című film. Szenzációs párizsi életkép 6 felvonásban. Ezenkívül egy kedves kétfelvonásos vígjáték.

— **Megyei hírek mogyoróhéjban.** A napokban Felpestes közelében egy erdőtüz mintegy 10.000 leu kárt okozott. — Az elmúlt vasárnap Nyavalyásfalván Nagy Albert kocsmárosnál egy mulatás alkalmával két fiatalember összeverekedett. Az egyiket súlyos sérüléseivel a dévai kórházba szállították. — Zámon Gruja János egyik barátjával vadászni ment, akinek jobbszemét egy véletlen lövéssel majdnem kilőtte. — Achim Ioan Marosbrettyei 16 éves fiatalember egy döglött dinamitpatronnal játszott, amely elsült s majdnem megvakította. — Brad és Körösbánya között a vonat fényes nappal elgázolt egy lovat. — Nyavalyásfalván Gidra Gavrali özvegyasszony nyári konyhája leégett, mert a fedele szalmából volt. — Miviu Traian felkenyéri 31 éves fiatalember felakasztotta magát. — Batrinán egy vihar alkalmával a villám beasapot Costea György házába. Az így keletkezett tűz mintegy százezer leu kárt okozott. — Ferenci István 38 éves aninoszai lakos előbb marólugot ivott azután revolvérrel magába lőtt. Súlyos belső és külső sebeivel a vulkáni kórházba szállították. — A Hátszeg melletti Stei községben Bogdan Lázár pásztor cigarettájától a mezőn meggyuladt egy kalangya széna. Összesen 17 kalangya égett le minegy 40.000 leu kárt okozva a három tulajdonosnak. — Algyógy mellett Mermezeu faluban Szirb József gazdálkodó háza leégett. A kár több mint százezer leu.

Pillanatsfelvételek a Kaszinó kerti-ünnepélyéről.

Előkészületek.

Hopszla-nosza utána! Rohantam a Kaszinó igazgatója után, aki viszont maga is rohant a kiskollegium kertjébe. Még seholy semmi. Elhangzanak az első érces vezényszavak és megindul a rendezés munkája. Először persze, Hegedüs mester a szürke karucájával, három inasával huzva, tolvá hordja a székeket, asztalokat. A sátrak épülnek. König mint mindig, a levegőben, most is a hintát köti fel egy akácia ágára, a lampionokkal is Ő köti fel, úgy látszik, nagy mester a felkötésben. Alulról a mindig hangosan derűs, porcellános dirigálja. Vele élvezet dolgozni. Minta főnök; inasai helyett Ő s. k. seprí ki részletekben a tenniszplacot. A kert egyik végéből, mint egy derűs szellő kaszál a helyszínére léclábain a galambfrizurás patikus, tulnan a szerkesztő baktat három lábbon a helyszínre. Billich emeletesre rakott kocsin kuporodva, fuvarozza a székeket, asztalokat. Nagy robajjal hozzák, vagy tizenkét gyerek a három benzinlámpát. E munkáért Ők a gratisz vendégek. Pali a biciklijén jön inspiciálni, egy hangyaboly, mindenki tesz-vesz, hord-cipel, déli harangszóra minden rendben, gátá, kezdődhetik a hajcihó.

*

A pirososztós asztal.

Programba vette a rendezőség a táncversenyt is. A táncolókat egy pártatlan bizottság lett volna hivatva bírálni, ki táncolja legszébben a csárdást, ki a legesztétikusabban a négertáncokat? A zsüri és családtagjai részére a színpad előtt terítették egy hosszú asztalt és hogy mindenki tudja, hogy ez az asztal hivatalos személyek részére lett terítve, piros osztóval vonták be.

És jöttek a zsüri tagjai családostól és szépen körülülték a — nem kérem, nem a piros asztalt, hanem a többi fehér asztalokat, csak egy zsüri tag bátorzkodott családijával a piros asztalhoz. Vezéregyéniség ez városunkban, ez meglátszik rajta, mert bátran odaült a hivatalos asztalhoz, ahol bizony ki volt téve annak, hogy más polgártárrsal is kell esetleg társalognia. Az már ugyan igaz, hogy sokkal egyszerűbb a „splendid isolation” — egy-egy társaság, a hasonszőrűek összeülnek egy asztalhoz, nehogy (Isten ments) kénytelen kelletlen beszédbe elegyedjenek hosszabb vagy rövidebb szőrűekkel. Ugy biza! És ott ültek egy-egy zárt kört alkotva és leszámítva a hideget, jól érezték magukat. Hát bizony Isten, fura is volna, ha véletlenül egy asztalhoz kerülnének Töhötöm Bendeguz, Schulze Hans és Rosenzweig Mórék, bizonyára Ők is oly szaporán társalogtak volna, mint azok a tucat fiatalok, a sóhajok asztalánál, akik a tombola utánig egy szót nem szóltak egymáshoz, hanem nyeglén önmagukba összeroppanva, kórusban sóhajtoznak, ezt azonban odaadón.

Hát az bizony igaz, nem is lehet tőlük kívánni, 16 fokos hidegben még sziporkázzon is az agyuk. Splendid isolation, nehogy úgy járjanak, mint Botez tábornok ur. Hogy járt? Elmondom.

Egy földmives gazda barátom leányának esküvőjére voltam hivatalos Kasztón. A kegyelmes, volt és leendő miniszter ur volt a nánás nejevel. Vagy negyvenen szorultunk a jobbik szobában terített lakodalmi ebédnél és mondhatom, elég jól éreztük magunkat. Bennünket — máriaszákat — kitértetett tisztelettel kezeltek, nagyszerűen folyt a társalgás, gazdasági kérdésekről, no meg egy kis politikáról. Hogy, hogy nem, estefelé csak beállít nagy dér-durrall Botez generális ur a feleségével, a kegyelmes urral volt beszélni valója, egyben megnézi, ugymond, milyen itt errefelé a lakodalmi szokás. Rendben van! De azontul a kasztói benszülöttek egy kukkot sem szóltak többé. Nyomasztó csend, mindenki a tábornokot nézi, bámulja. Érti az exelenciás ur is, hogy valamit csinálni kell, mert az a negyven szempár mind őt nézte, álhatosan, nyomasztó csendben. Szól hozzám az exelenciás: Kettlene valamit beszéljek az ipsékhez. Kellene bizony Domnule general, mondok. Dehát a generális ur feszélyezve érzi magát, nem tudja, hogy és mint kezdje. Végre megembereli magát és az éppen szemben ülő, a félasztalra könyökölve őt bámuló benszülött, közötti közöttem mint tolmács és a Botez tábornok között, a következő párbeszéd fejlődik ki:

Exelenc: Zi csévá bájate, mondj valamit ember!

Niculae: Ühüm?!

Exelenc: (hozzám) Csé zicsé, mit mond? Én: Csak tessék tovább kérdezni.

A tábornok ur kérdez, kérdez, de csak mind ümmög a Niculae.

Egyszer csak kérdezi az exelenc: fosztá, szoldát, voltál-e katona?

Áj-háj (csillan nagyot a szemé Niculaenak és haptákba ül). Na, gondolom, még egy ügyes kérdés és nagyszerűen fogunk társalogni.

Hát hol voltál báiaté? volt a következő kérdés.

Nagyot fohászodik Niculae és nekifog: La áiszinikáiszini Infántéirégimén firunzekcig firtész bátáljuon zékcénté kompáni la hogman záicsék ferdévékter, (ami terminus technikusokat a meglepett tábornoknak hamarjában mind átkellett fordítsak). — Sztániszláusznál hömpölyög tovább a szóáradat Niculaeból,

hogy a muszkák elkezdtek lünni, felkaptam a gazdám lovára és usgyé, Orástiáig meg sem álltam, s megindult egy feltartóztatlan szóáradat, melyben bukfcenet hánytak a szakkifejezések, mint: láfstritt, Brigádé, Divizion, kor, másinengéver, Sémiszl, Ivángorod, Wien, Budápéstá, Doberdó, Báránovic, Kosztánjevic, Zibgemaide, Werden, Párisz, Márszlákur (mi, mi? kérdi az exelenciás) de Nikulájé csak tovább hadar nagy nehezen, hogy kifogyott a szussza, ezt a kis pihenőt felhasználva hirtelen megkérdi az exelenciás Nikuláját: hát hogy is hívják báját?

Megint nekifoházkodik Nikulájé és rázendíti, hogy: cuzfiler dé rezerbé Nikulájé Botez gyin Kásztou.

Mi, mit, hogy, hogyan? ugrik fel meglepetve az exelenciás, (na igen, mert történetesen Nikulájét is Boteznak hívták) hiszen én is Botez vagyok, Botez hires bojár familia Moldovából, mit, hát itt is vannak Botezek? intrészánt, aztán a te őseid Moldovából vándorultak ide Kasztóra kérdi Botez, Botezt?

Ajklebigyesztve legyint egyet Nikulájé és azt mondja, amióta világ a világ, azóta az igazi Botezek mind itt születtek Árgyalban Kasztón (űh az űkapád, gondoltam ijedten, tudat, vagy csak tudatalatti gőg ez, amit ez a földmives mond?)

De az exelenciás ur is, a kegyelmes ur is jóságosan elmosolyogták mugukat s nem lett semmi baj. Éjfélfelé, biztosította az exelenciás a társaságot, soha ily jól nem érezte magát a nép körében, mint itt Kasztón, ahol sikerült neki felfedezni névrokonokat. Dörgő éljenzések között róbogott el az autójában.

Oh lám kedves Töhötöm Bendeguzok, Schulze Hánsok és Rosenzweig Mórok, mily kellemesen tudtak eltölteni egy pár órácskát a nép és a rövidszőrűek között kegyelmes és exelenciás urak és nem átalották leülni egy egyszerű, de szivből, igazán szivből adott egyszerű falusi parasztedhez.

A lilaszin kombiné.

Nagy a ricsaj az old-boy csapat öltözőjében. Na igen, mert a legtöbbje ma fog először életében nyilvánosan szerepelni. A fűsiketitő orditozás, sistergő viccek között egy gyengéd női kéz (kezait csókolom) varrja a sárga és fekete kakasjelvényeket a futballozóknak hol a mellre, hol a-a hátára. A szénior kapusnak uszónadrág hátuljába Pali egy hatalmas disznóhójjagot helyez el. Vajjon kitar-e? kérdi a kapus és ráül egy székre, amelyiken valaki történetesen egy pohár vizet döntött fel. Jájj, — a mindenit, ugrik fel orditozva a kapus, vizes lett a hójjagom! Derméd arcok merednek az ordító felé, mély csend egy pillanatig, aztán mint egy dörgő orkán tört ki a kacaj, orditozva könnyezik mindenki.

A torreádor induló hangjai mellett vonulnak fel az ellenfelek. Persze mindenki hangosan kacagva, sivitva mutogat a szenior-kapus hátuljára, ahol valami ide-oda ugrik, módfelett kacajra ingerelve a nézőket. Hirtelen helyet keresek én is és véletlenül egy bájos sportlédi mellé kerültem. Kezdődik a meccs. Mind izgalmasabb lesz a játék, s az én sportlédim apró ökleit szájába gyömszölve izgatottan követi a játékot, most, most, közel kerül a labda a kapuhoz egy rugás, a hatalmas szénior-kapus nem tudja elkapni a labdát, egyet fordul a tengelye körül, hirtelen a hátára esik egy hatalmas pukkanás (a disznóhójjag pukkant akkorát) az én sportlédim nagyot visít, bájos szájacskája hatalmas kacajra fakad és mint egy kis gyermek, örömeiben, lobálja lábait a levegőbe.

Ah, ah, sejpittem szemszögletemből arra felé, egy finom pókháló könnyű, lilaszin kombiné egyik vége. A pukkanás okozta zsvaj, üvöltés és kacaj közepette, hirtelen elkaptam szememet a lilaszin kombinéről, nehogy észrevegye a feleségem, én hová néztem.

ALPHA.

Cenzurat de: V. Ivășcoiu, secretar de plasă.

Laboratorium Dr. WILHELM TARTLER

Orăștie, Piața Reg. Maria No. 6.

Neu modernst eingerichtet für Elektrotherapie, Diathermie, Kosmetik (Vapofor) 27 u. Vibrations Massage. 2-3

Egy kútszivattyú eladó Wagner Gusztávnál. 28 2-3

Pályázati hirdetés.

A ref. Kún-kollegium régi épületében létesített Árvaház és Internátusában, minden es teendőkre való alkalmazás céljából pályázat hirdetik.

Előnyben részesülnek csak református és főleg gyermektelen házaspárok.

A pályázatok Orbán Lajos gazdasági felügyelőhöz adandók be.

A gondnokság.

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:	Piski felé indul:
243 sz. Személyvonat 129	133 órákor
239 " " " 812	816 "
241 " " " 1751	1754 "
21 " Gyors " 945	946 "
5 " Express " 209	210 "
Piski felől érkezik:	Tövis felé indul:
244 sz. Személyvonat 348	350 órákor
240 " " " 1102	1106 "
242 " " " 1937	1940 "
6 " Express " 439	440 "
22 " Gyors " 2108	2110 "

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:	Alkenyérig indul:
Munkásvonat 501	502 órákor
" 1720	1721 "
Alkenyérrel érkezik:	Piskiig indul:
Munkásvonat 610	611 órákor
" 1901	1902 "

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Pécskai tészta- és kenyérliszt **LOBSTEIN** cégnél olcsó árban kapható. 24 2-3

Őszi és téli DIVATLAPOK

kaphatók a Szászvárosi Könyvnyomda Rt. könyv- és papirkereskedésében.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy modernül berendezett

Kelmefestő műhelyemet

Kertész-utca 4. szám alól, Str. Cloșca (Zevoj) 19. szám alá, Titu-féle házba helyeztem át. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Hermetzi Károly

kelmefestő. 23 2-3

Légköri zavarok nem bántják, s a legtökéletesebb műelvezetben lesz része, ha

Parlophon
grammaphonon

Parlophon
lemezekről

hallgatja otthonában a világ legnagyobb művészeit.

E világhírű márka gyártmányai feltűnő olcsó árban a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” papirkereskedésében kaphatók

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké”-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!